Europski parlament
2019-2024

Odbor za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove

2023/2085(INI)

30.11.2023

MIŠLJENJE

Odbora za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove

upućeno Odboru za ustavna pitanja

o provedbi odredbi Ugovora o građanstvu EU-a
(2023/2085(INI))

Izvjestiteljica za mišljenje: Beata Kempa

PA_NonLeg

PRIJEDLOZI

Odbor za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove poziva Odbor za ustavna pitanja da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

1. konstatira da oko 50 milijuna ljudi u EU-u pripada nekoj nacionalnoj ili jezičnoj manjini; konstatira da Komisija nije poduzela nikakve zakonodavne korake kao odgovor na europsku građansku inicijativu „Minority SafePack – milijun potpisa za raznolikost u Europi”, unatoč činjenici da je velika većina zastupnika podržala tu inicijativu;

2. konstatira da je pravo na slobodno kretanje i njegovo ostvarivanje od ključne važnosti za građanstvo EU-a; konstatira da je stvaranje schengenskog područja jedno od najvećih postignuća procesa europske integracije i da uvelike unaprjeđuje slobodu kretanja unutar EU-a; konstatira da je Vijeće u svojim zaključcima od 9. lipnja 2011. potvrdilo uspješan završetak postupka evaluacije i tehničku spremnost Bugarske i Rumunjske za pristupanje schengenskom području;

3. podsjeća da je građanstvo EU-a, prema Ugovorima EU-a, blisko povezano s državljanstvom države članice o kojemu i ovisi, a čije je dodjeljivanje u isključivoj nadležnosti svake države članice; ističe da se građanstvo EU-a može dobiti samo stjecanjem državljanstva države članice;

4. smatra da građanstvo EU-a obuhvaća zajednički europski demokratski identitet i s njime povezana posebna prava, obveze i slobode te da se ostvarivanjem tih prava jača povezanost građana s EU-om;

5. podsjeća da se u skladu s člankom 20. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) građanstvo Unije temelji na državljanstvu države članice; naglašava koliko je važno nastaviti primjenjivati taj sustav, čak i nakon mogućih revizija Ugovora u budućnosti;

6. poziva EU da promiče donošenje Europske povelje o digitalnim pravima, uključujući prava digitalnoga građanstva, na temelju Europske deklaracije o digitalnim pravima i načelima za digitalno desetljeće;

7. poziva Komisiju da donese novu komunikaciju u kojoj će se pojasniti određeni ključni koncepti sadržani u Direktivi 2004/38/EZ[1] o pravu građana EU-a i njihovih obitelji na slobodno kretanje i boravište unutar EU-a kako bi se državama članicama pružile ažurirane smjernice koje bi mogle doprinijeti poboljšanju provedbe te direktive na nacionalnoj razini, od čega bi koristi imali i građani EU-a i članovi njihovih obitelji;

8. poziva Komisiju da bez daljnje odgode podnese prijedlog za ažuriranje i poboljšanje Direktive o konzularnoj zaštiti[2], među ostalim davanjem aktivnije uloge delegacijama

[1] Direktiva 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, o izmjeni Uredbe (EEZ) br. 1612/68 i stavljaju izvan snage direktiva 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (SL L 158, 30.4.2004., str. 77.).
[2] Direktiva Vijeća (EU) 2015/637 od 20. travnja 2015. o mjerama koordinacije i suradnje za olakšavanje

EU-a u pomaganju nezastupljenim građanima EU-a koji borave ili putuju izvan EU-a;

9. poziva Vijeće i Europsko vijeće da poduzmu potrebne mjere kako bi se osiguralo da zemlje koje ispunjavaju tehničke kriterije da postanu članice schengenskog područja smiju sudjelovati, čime bi se građanima EU-a omogućilo da ostvaruju svoje pravo na slobodu kretanja i ojačao njihov osjećaj europskog identiteta;

10. poziva Komisiju da aktivno traži recipročne vizne dogovore s trećim zemljama i dotičnim državama članicama kako bi se osiguralo jednako postupanje i poštovalo načelo viznog reciprociteta te promicali mobilnost i prava svih građana EU-a;

11. poziva države članice da mobilne građane EU-a u trenutku registracije u svojoj državi članici boravišta obavijeste o njihovim biračkim pravima i izbornim postupcima u vezi s europskim i lokalnim izborima te da im ponude mogućnost da se odmah registriraju kao birači;

12. potiče Vijeće da brzo usvoji revizije Direktive Vijeća o biračkim pravima mobilnih građana Unije na izborima za Europski parlament[3] i Direktive Vijeća o biračkim pravima mobilnih građana Unije na lokalnim izborima[4] u skladu sa stajalištem koje je odobrio Parlament;

13. naglašava da bi institucije EU-a trebale promicati veću razinu osviještenosti, znanja i razumijevanja prava i sloboda koje proizlaze iz njihova građanstva EU-a te ističe da i dalje postoje znatni nedostaci u praktičnoj primjeni građanstva EU-a; smatra da, u cilju boljeg iskorištavanja potencijala građanstva EU-a, Unija treba poduzeti korake kako bi zajamčila zaštitu temeljnih vrijednosti EU-a; podsjeća na to da je zaštita manjina, među ostalim nacionalnih i jezičnih, temeljna vrijednost i istodobno glavna zadaća Europske unije;

14. poziva države članice da u najvećoj mogućoj mjeri povećaju sudjelovanje svih svojih građana, uključujući socijalno ugrožene skupine, jačanjem njihovih biračkih prava kampanjama za podizanje razine osviještenosti, poticanjem njihova sudjelovanja u javnim raspravama i provedbom odgovarajućih mehanizama prilagođenih njihovim nacionalnim postupcima glasovanja kako bi se osobama koje su pripadnici marginaliziranih, manjinskih ili ranjivih skupina i koje se suočavaju s poteškoćama u glasovanju olakšalo glasovanje, primjerice davanjem mogućnosti odabira birališta i upotrebom pomoćnih tehnologija, formata i tehnika; nadalje, poziva države članice da omoguće osobama s invaliditetom da im na zahtjev pri glasovanju pomogne osoba po vlastitom izboru te da nastoje osigurati mogućnost glasovanja poštom i po mogućnosti dodatno olakšaju fizičko glasovanje, glasovanje putem punomoći te elektroničko i internetsko glasovanje;

15. poziva države članice da donesu mjere za zaštitu svojih izbornih procesa od

---

pružanja konzularne zaštite građanima Unije bez predstavništva u trećim zemljama te o stavljanju izvan snage Odluke 95/553/EZ (SL L 106, 24.4.2015., str. 1.).

[3] Komisijin Prijedlog direktive Vijeća o detaljnim aranžmanima za ostvarivanje aktivnog i pasivnog biračkog prava na izborima za Europski parlament za građane Unije koji borave u državi članici čiji nisu državljani (COM(2021)0732).

[4] Prijedlog direktive Vijeća o utvrđivanju detaljnih aranžmana za ostvarivanje aktivnog i pasivnog biračkog prava na lokalnim izborima za građane Unije koji borave u državi članici čiji nisu državljani (COM(2021)0733).

ekstremizma, širenja dezinformacija i vanjskog upletanja;

16. podsjeća da su pravo na sudjelovanje u demokratskom životu i obveza jamčenja da se odluke donose što je više moguće otvoreno i bliže građanima zaštićeni člankom 10. Ugovora o Europskoj uniji; poziva institucije EU-a i države članice da proaktivno osiguraju dovoljno vremena za savjetovanje s javnošću i transparentnost i da objave javne dokumente;

17. potiče Vijeće i Komisiju da nastave pregovore o reviziji Uredbe (EZ) br. 1049/2001[5] kako bi se osiguralo da građani EU-a mogu u potpunosti ostvariti svoje pravo na pristup dokumentima i nadzor nad institucijama, tijelima, uredima i agencijama EU-a;

18. poziva države članice da ukinu programe za dodjelu državljanstva za ulagatelje te sve druge slične nacionalne programe ili programe koji dovode do stjecanja njihova državljanstva i uključuju izravnu ili neizravnu prodaju građanstva EU-a jer su sporni s etičkog, pravnog i ekonomskog stajališta, inherentno nekompatibilni s načelima lojalne suradnje te se njima ugrožava sam koncept građanstva EU-a i krše načela i vrijednosti EU-a; podsjeća da ti programi predstavljaju nekoliko ozbiljnih sigurnosnih rizika za građane Unije, kao što su rizici koji proizlaze iz pranja novca i korupcije; smatra da nedostatak zajedničkih standarda kojima se uređuju programi stjecanja boravišta ulaganjem može predstavljati sigurnosne rizike i doprinijeti narušavanju integriteta Unije;

19. osuđuje činjenicu da širom EU-a i dalje postoji diskriminacija na nizu osnova; podsjeća da je člankom 21. Povelje EU-a o temeljnim pravima zabranjena diskriminacija na bilo kojoj osnovi kao što su spol, rasa, boja kože, etničko ili socijalno podrijetlo, genetske osobine, jezik, vjera ili uvjerenje, političko ili bilo kakvo drugo mišljenje, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje, invalidnost, dob ili seksualna orijentacija; ponavlja potrebu za borbom protiv diskriminacije osoba koje pripadaju ranjivim skupinama ili manjinama i govora mržnje protiv njih te ponavlja svoj poziv na uspostavu sveobuhvatnog sustava zaštite EU-a koji bi uključivao postojeće instrumente međunarodnog prava i slijedio dokazane najbolje prakse u EU-u;

20. poziva na sastavljanje statuta o građanstvu EU-a na temelju članka 25. UFEU-a, kojim će se objediniti i ažurirati postojeća građanska prava i uspostaviti nova; podsjeća da bi se izrada statuta o građanstvu EU-a te ažuriranje tih novih prava trebali provoditi u skladu s Ugovorima;

21. poziva na to da se u Statut EU-a o građanstvu uvrsti horizontalna klauzula o nediskriminaciji kao dodatna zaštitna mjera u pogledu jednakosti u ostvarivanju građanskih prava radi jamčenja ujednačene razine zaštite u Uniji, na temelju članka 19. UFEU-a, za osobe koje pripadaju ranjivim ili marginaliziranim skupinama;

22. poziva Komisiju da te prijedloge uzme u obzir u predstojećem Izvješću o građanstvu EU-a za 2023. i da poduzme potrebne korake za njihovu provedbu u skladu s postupkom iz članka 25. UFEU-a.

[5] Uredba (EZ) br. 1049/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2001. o javnom pristupu dokumentima Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije (SL L 145, 31.5.2001., str. 43.).

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	28.11.2023
Rezultat konačnog glasovanja	+: 48 –: 9 0: 5
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Abir Al-Sahlani, Malik Azmani, Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Vladimír Bilčík, Malin Björk, Vasile Blaga, Karolin Braunsberger-Reinhold, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Annika Bruna, Damien Carême, Clare Daly, Lena Düpont, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Cornelia Ernst, Nicolaus Fest, Evin Incir, Sophia in ‘t Veld, Patryk Jaki, Marina Kaljurand, Assita Kanko, Fabienne Keller, Łukasz Kohut, Moritz Körner, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Pina Picierno, Birgit Sippel, Tineke Strik, Annalisa Tardino, Yana Toom, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Elena Yoncheva, Javier Zarzalejos
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Daniel Freund, José Gusmão, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Matjaž Nemec, Janina Ochojska, Jan-Christoph Oetjen, Kostas Papadakis, Silvia Sardone, Paul Tang, Petar Vitanov, Axel Voss, Tomáš Zdechovský
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Mathilde Androuët, Margrete Auken, Traian Băsescu, Tom Berendsen, Jarosław Duda, Rosa Estaràs Ferragut, Pär Holmgren, Andrey Kovatchev, Antonius Manders, Riho Terras

PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE OD KOJIH JE IZVJESTITELJICA PRIMILA INFORMACIJE

Izvjestiteljica je tijekom pripreme mišljenja, do njegova usvajanja u odboru, primila informacije od sljedećih subjekata ili osoba:

Subjekt i/ili osoba
Izvjestiteljica izjavljuje da nije primila nikakve informacije ni od jednog subjekta ili osobe.

Navedeni popis sastavljen je pod isključivom odgovornošću izvjestiteljice.

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

48	+
PPE	Traian Băsescu, Tom Berendsen, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Karolin Braunsberger-Reinhold, Jarosław Duda, Lena Düpont, Rosa Estaràs Ferragut, Andrey Kovatchev, Jeroen Lenaers, Antonius Manders, Nadine Morano, Janina Ochojska, Axel Voss, Javier Zarzalejos, Tomáš Zdechovský
S&D	Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Evin Incir, Marina Kaljurand, Łukasz Kohut, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Matjaž Nemec, Pina Picierno, Birgit Sippel, Paul Tang, Petar Vitanov, Elena Yoncheva
Renew	Abir Al-Sahlani, Malik Azmani, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Sophia in ‘t Veld, Fabienne Keller, Moritz Körner, Jan-Christoph Oetjen, Maite Pagazaurtundúa, Yana Toom
Verts/ALE	Margrete Auken, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Damien Carême, Daniel Freund, Pär Holmgren, Tineke Strik
ECR	Patryk Jaki, Assita Kanko, Beata Kempa

9	-
PPE	Rasa Juknevičienė, Riho Terras
ID	Mathilde Androuët, Annika Bruna, Nicolaus Fest, Tom Vandendriessche
The Left	Cornelia Ernst
NI	Kostas Papadakis, Milan Uhrík

5	0
ID	Silvia Sardone, Annalisa Tardino
The Left	Malin Björk, Clare Daly, José Gusmão

Korišteni znakovi:
+ : za
- : protiv
0 : suzdržani